

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Loco publico fruendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96158)

1 fiat nullum interesse est hic. Videte domini, Ego credo quod istud interdictum non possit proponi, nisi quando aliquis incepit edificare, ita quod habeat aliquod instar operis. I. stipulatio. §. opus. s. de noui ope. nunc. idco potest agi ne fiat ad interesse pro eo quod est factum. ita debet intelligi iste §. Et puto quod debet libellum formare isto modo. Dico, quod talis incepit edificare in tali loco publico, seu via publica, per quod iter, vel via deterior sit. quare peto ipsam phiberi istud opus facere, et cogi ad cauendum ne fiat et ipsam eodem nare ad interesse meum, in eo quod est factum, hoc probatur hic et s. ead. l. §. si quis nemine in fi. §. De hoc etiā videbitis j. ead. l. §. pen.

2 Verbum habere, refertur etiam ad conductorem. Not. in i. §. ibi. habere §. Hoc interdictum. cū dictum, et quod habere, re dicitur quicquid fruitur usu possessionis, et quod verba habere, refertur etiam ad conductorem tantum. De cuius significatione habetis in l. stipulatio ista. §. habere licere. j. de ver. oblig.

3 Idem Labeo. hoc interdictum locū habet, nisi bil super eis dixit.

ADDITIO.

4 Alex. C. Idem Labeo. Ad istum §. vide no. in l. in prouinciali §. si. §. de oper. noui nunc.

5 Interdictum ne quid in loco publ. est populare, licet quilibet possit agere pro interesse suo.

6 Libellus in interdicto ne quid in loco pub. qualiter formet tam contra edificantē in publico, quā contra tenentē opus in publico.

§. Interdictum hoc reponariū.

Hic est gl. fortis. Dicitur, quod hoc interdictum continet interesse actoris et rei. Idem dicitur s. ea. l. §. hoc interdictum perpetuum. Idem dicitur hic, quod hoc interdictum pertinet ad publicam utilitatem, in d. §. hoc interdictum, dicitur, quod est populare, ergo non interest actoris, sed rei publice, ergo male dixit tex. cū dicat referri ad interesse agentis. Idem timose prima glos. ponit hic tres opi. Prima, quod hoc interdictum est populare, quia continet publicam utilitatem principaliter, sed utilitatem privatam cōtinet secundario: et ideo licet vnus de populo egat, et obtinuit pro interesse suo, tamen alius potest pro suo interesse agere. Hec lex placet mihi, et probatur j. co. l. pen. vbi dicit, quod in interdicto potest constitui procurator, ergo quis prosequitur propriū interesse, et hoc placet multum. Tu dicis, si propriū interesse prosequitur, ergo non est populare. Respondeo, vbi dixi vobis, principaliter inspicitur publica utilitas, secundario interesse privatū, et hoc interesse vel est de futuro, vel operatur esse, quia dubito ne dānificet in futuro, vel est de preterito, quia iam sum dānificatus, et hec est alia opi. pro quolibet istorum poterit agi, et nihilominus petam opus tolli, hoc est quod continet publicū, quod opus tollatur. Erit ergo libellus sic formandus, dico contra talem, qui ipse habet, et tenet tale edificium, quod est factū in via publica, propter quod edificium dicta via fit deterior, ex quo edificium sum dānificatus in tantum, et est verisimile me dānificari in futuro, quare peto ipsum condemnari ad tollendum dictum opus, et restituendam ipsam viam in pristinum statum, ipsum que mihi condemnari ad quantitatem predictam, in qua dānificatus sum, cum tantum inter sit mea dictum opus factum non esse, et quatenus mea interesse pendente iudicio. Predicta vera, si is tenet edificium factum in via publica, qui fecit, sed si tenet alius, tunc debet concludi aliter, videlicet, quod ipse prestet patientiam destruendi opus, et quod condemnatur quatenus actoris interest pendente iudicio, ex eo quod denegat prestare dictam patientiam, vbi vidistis §. proxi. §. Alii dicunt, quod hoc operatur interesse totius populi, quod non placet, quia si hoc non posset constitui procurator ab actore, quod est contra l. pen. j. co. sed pro interesse publico deberet interitari actio a syndico cōsis. hoc est quod dicit tex. quando actoris interest, et idco refert se ad interesse actoris nō populi.

LEX V.

1 Cautio, quod opus in publico factum tollatur, quo iure vt presteatur, agatur.

§. Per publicum.

Quero, a quo debet caucri. I. si ad a republica, si ab ea factum est opus, vel a privato. Quero, quo iure petatur ista cautio. Hic videtur dicere, quod ex lege xij. tab. Tu dicant quis vult petere cautionem, vt caueatur de damno infecto, et fiet iudicis officio. I. inquilino. §. de dam. infe. l. v. in prin. de ver. oblig. Aut dolo agere, quod dānū mihi emendetur, vel opus mihi destruat, et tunc agam conditione ex lege, que erat ex quadam lege antiqua ante legem I. inquilam. l. §. ad leg. Aquil. hodie agitur et actio in factum subliari legis. Aquil. hoc dicit glosa.

LEX VII.

§. Cutis. Sic pone casum §. cod. l. §. si quis nemine. Dicitur est, quod id quod fit in loco publico non debet destrui, ne vires deformatur ruinis, in d. l. secunda. §. p. rector ait, dicit, quod debet. Sed quomodo soluntur iste contrarietates? Soluit illud dicit generaliter, scilicet in loco publico hoc particulariter, scilicet in via publica. Quero, de quo edicto loquitur hic? Dicit de eo, ne quid in loco publico, vt lege secunda, §. p. rector, vel aliter vt dicit glos. Sed prima magis placet.

De loco publico fruendo.

Titulus ix.

LEX I.

1 Conducens a privato non habet actionem, nisi conducat ad longum tempus.

§. Rector ait. Optima est, et totus tit. Not. quod conductor factus, licet non condurrit, hoc interdictum, quod est utile. Et Not. quod conducens a privato non habet actionem, nisi conducat ad longum tempus, vt j. de superfi. l. j. §. qd autem ait. Sed qui conducat a republica habet incontinenti etiam si conducat ad modicum tempus, et intelligi ge. habet actionem scilicet ad retinendam suam possessionem ex hoc interdicto. In autem haberet ad retinendum in rem utilem: Hic videtur gl. quod sic, sed in l. j. in fi. §. si ager vec. vel emphy. pet. videtur dicere contrarium: sed tamē istud plus mihi placet. Vbi eam plenius in d. l. j. §. qd autem, de superfi.

§. Interdictum. Not. ibi, magis est vt ipse condur, etor, quod directa preferatur utili. De quo dicit plene in l. qua ratio, §. licet, de acqui. rerū domi.

De via publica, et itinere publico reficiendo. Tit. x.

LEX I.

1 Via ampla quandoque est deterior stricta, et cur.

2 Strata proprie dicitur via matonata lapidibus viciis, vel coctis.

§. Rector ait. Not. hic duo. Primo, quod quandoque est deterior, via esse multum amplam, ita vides hic, dum dicit, latiorē. In quo autē ista deterioratio sit sit est magis ampla, cogitabit, tamē dico vobis, quod ego vidi in quadam ciuitati cum ibi essent multe vie ample, polita sunt necessitas hominibus circum habitantibus occupandi et restringendi eas. Ratio, quia quādo tumultus erat in ciuitate propter viarum latitudinem, ciuitas reddebatur de bilior ad defendendum, et hoc fuit in ciuitate 2. alij. Secundo no. quid est dictum, strata. Erte proprie dicitur strata via matonata lapidibus viciis, vel coctis, vt hic vides: tamen in ciuitate ista appellatur via regalit, seu via consularis.

ADDITIONES.

3 Alex. C. P. rector ait. Quid si probatur per longum tempus populum iussisse per talem viam, an lit probatum viam esse publicam? Dicit, quod non: not. in l. j. §. j. de his qui deie. vel effu. et.

4 Dicitur strata. Probatur etiam iste tex. quod appellatione terre, ni non venit terrenum lapideum. Adde tex. in l. j. §. fin. de riuis et per hanc differentiam inter viam et stratam, vide id quod no. in fert. Bart. in l. pe. C. de priui. domus Augu. lib. xj.

LEX II.

1 Facultati eundi per viam publicam non prescribitur.

§. Nam publicam. Oppo. de l. omnes. C. de prescrip. xxx. an. gl. §. et est spale. Tu dic, quod non est speciale, quia illa lex dicit, quod cuiuslibet iuri prescribitur et annis, sed polle et tre per viam publicam non est ius, sed quedam facultas. l. §. s. via, supra ne quid in loc. publico, ideo huic facultati nūquā prescribitur. Ita tenet Gul. in l. si rem. §. omnes. de pigno. act. et l. j. in l. cum notissimi. §. illud. de prescrip. xxx. annorum.

LEX III.

1 Officiali creditor in maleficio minimis.

2 Purgare viam debet quilibet iuxta suam domum.

3 Conductores tenent purgare viam expensis pensionis, et quid in gratis habitante.

4 Alorticina in via proicere non licet.

5 Interfectus ante domum alicuius, ibi presumitur interfectus, et est presumptio contra dominum domus.

1 Miles. Not. ibi, ab obuiate, et in maleficio minimis creditor officiali. Dicit in l. Miles, de custo. reo. Secundo no. quod libet debere purgare viam iuxta suam domum. L. et tio. no. b. quod p. du